

EGYES ZENÉS SZÍNPADI MŰVEK SZERZŐI JOGI MINŐSÍTÉSE ÉS A JOGGYAKORLÁS E MŰVEKRE

SZJSZT-06/2019

A kirendelő közjegyzői iroda által feltett kérdések

1. *Határozza meg a szakértő, hogy az opera Zeneszerző_1) és Szövegíró együttesen alkotott közös művének minősül-e az Sztj. 5. § (2) bekezdés második mondata értelmében!*
2. *Határozza meg a szakértő, hogy a zenemű az opera átdolgozásának minősül-e!*
3. *Határozza meg a szakértő, hogy a zenemű megalkotásához, illetve átdolgozásához Zeneszerző_2)-nek szükséges lett volna-e engedélyt kérnie Zeneszerző_1) jogutódjától!*
4. *Határozza meg a szakértő, hogy a zenemű nyilvános előadásához a helyszínnek szükséges lett volna-e engedélyt kérnie Zeneszerző_1) jogutódjától!*
5. *Határozza meg a szakértő, hogy a zenemű sérti-e az operával kapcsolatos, a mű integritásához fűződő jogokat az Sztj. 13. §-a értelmében!*

I. Felhatalmazások, adatok

1. A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 1. §-a szerint a Szerzői Jogi Szakértő Testület az 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Sztj.) 101. § (1) és (3) bekezdésében megjelölt ügyekben szakértői véleményt ad bírósági vagy hatósági megkeresés vagy megbízás alapján. Peren kívüli megbízás alapján a testület a felhasználási jog – a kormányrendelet szerint általában a vagyoni jogok – gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben jár el. Ez a kirendelés annak tisztázására irányul, hogy egy bizonyos zenés színpadi mű a szerzői jogi szempontból a közös művek melyik fajtájához, típusához tartozik, hogyan viszonyul ehhez egy másik zenés színpadi mű, és bizonyos felhasználásokhoz az adott esetben kellett-e szerzői jogi engedélyt kérni (és kitől). A válaszadás egymással összefüggő – az alkotás körülményeire vonatkozó – tények és másrészt jogszabályok és azok értelmezése figyelembe vételét igényli. A szakértő testület nevében a szakvéleményt a kormányrendelet 6. §. (1a) bekezdése alapján kijelölt egyesszakértő alakította ki.

2. A testület tények bizonyításra nem végez külön bizonyítást, véleményét a közölt tényállás, a jogszabályok és az irányadó magyar és európai uniós bírói gyakorlat alapján alakítja ki. A nyilvános forrásokban található adatokat természetesen figyelembe vesszük.

A megkeresésben említett művek és szerzőik:

Zeneszerző_1) – Szövegíró: opera

(az opera megalkotásának története)

A mű egy verses, szöveges résszel, prologussal kezdődik, ez a mű integráns része. A zene az utolsó előtti strófa előtt indul, s ilyen módon a prologus vége már a megzenésített mű közben – a zenemű részeként – kell, hogy elhangozzék.

Zeneszerző_2): zenemű

Zeneszerző_2) műve a helyszín felkérésére készült 2018-ban. A zeneszerző az opera prologusának szövegét zenésítette meg. A zeneműben számos, több esetben módosított zenei részlet van az operából, és van benne egy-egy szereplő is az operából.

A művek szóban forgó előadásai:

A helyszínen mutatták be a zeneművet, és ugyanazon az estén, azt követően az operát. Az opera-előadásban az eredeti prologust nem adták elő.

*II. A válaszok jogi alapjai**A közös művekről, átdolgozásokról*

1. Ebben a részben fenntartjuk az SZJSZT-40/2015 sz. szakvéleményben foglaltakat, ennek alapján: az Sztj. hatályos, a megkeresés tárgyára, a több szerző (szerzőtárs, társszerző) által alkotott közös művekre vonatkozó szabálya így szól:

„Közös művek

5. § (1) Több szerző közös művére, ha annak részei nem használhatók fel önállóan, a szerzői jog együttesen és – kétség esetén – egyenlő arányban illeti meg a szerzőtársakat; a szerzői jog megsértése ellen azonban bármelyik szerzőtárs önállóan is felléphet.

(2) Ha a közös mű részei önállóan is felhasználhatók (összekapcsolt művek), a saját rész tekintetében a szerzői jogok önállóan gyakorolhatók. Az összekapcsolt művekből álló, együtt alkotott közös mű valamely részének más művel való összekapcsolásához az eredeti közös mű valamennyi szerzőjének hozzájárulása szükséges.”

2. Több szerző közös műve (Sztj. 5. §) az új, eredeti mű létrehozatalára irányuló egyetértő, közös szerzői szándék eredménye. (Az Sztj. indokolása: „közös döntés”.) A részek egymást kiegészítik, erősítik, értelmezik.

3. Sztj. 4. § (2): „Szerzői jogi védelem alatt áll – az eredeti mű szerzőjét megillető jogok sérelme nélkül – más szerző művének átdolgozása, feldolgozása vagy fordítása is, ha annak egyéni, eredeti jellege van.”

29. § „A szerző kizárólagos joga, hogy a művét átdolgozza, illetve hogy erre másnak engedélyt adjon. Átdolgozás a mű fordítása, színpadi, zenei feldolgozása, filmre való átdolgozása, a filmalkotás átdolgozása és a mű minden más olyan megváltoztatása is, amelynek eredményeképpen az eredeti műből származó más mű jön létre.”

Az *átdolgozásnak* is több szerzője van, de az átdolgozásnál a származékos mű szerzője egy előzetesen már meglévő műre úgy épít rá egy másik művet, hogy annak létrehozása eredményeképpen ahhoz nemcsak újabb egyéni, eredeti vonásokat ad, hanem az előzetesen meglévő mű jellemzői is szükségszerűen módosulnak. Az ilyen „ráépítéshez” az előzetesen meglévő mű szerzőjének engedélye szükséges. Amennyiben csak megváltoztatják a művet, de ahhoz új egyéni, eredeti vonásokat nem tesznek hozzá, nem átdolgozásról van szó, hanem a mű jogosulatlan megváltoztatásáról, ami – ha a mű lényegi (egyéni, eredeti) vonásait érinti – a mű integritásának megsértése (Sztj. 13. §).

A közös mű és az átdolgozás közötti fő különbség tehát abban áll, hogy egyrészt az utóbbinál az előzetesen meglévő mű jellemzői is szükségszerűen módosulnak, míg a közös műnél az előzetesen meglévő elemeknél nem; másrészt „közös mű csak maguknak az élő szerzőknek a döntése alapján születhet. Így aztán ha a szerző már nem él, az első elkülönítő ismérv hiányában is csak átdolgozásról, nem pedig közös műről van szó. Például vers megzenésítése, regény színre vitele, zenéhez koreográfia írása.

Az átdolgozott mű felhasználásához (például előadásához) az eredeti mű védettségének fennálltáig az eredeti szerző, illetve jogutódja és az átdolgozó, illetve jogutódja engedélye is szükséges; ennek lejártá után csak az átdolgozó, illetve az ő jogutódjáé. Ezt fejezi ki az Sztj. azon fordulata, hogy az átdolgozást a szerzői jogi védelem az eredeti mű szerzőjét megillető jog sérelme nélkül illeti meg.

4. Az Sztj. 5. §-a mindkét bekezdésének szabályait egy, azonos cím alatt állapítja meg. Az első bekezdés egyetlen és a második bekezdés mindkét mondatában a „mű”-nek a „közös” szó a jelzője. Ezután a (2) bekezdés mindkét mondatában a „közös” mű mellett további jelzőként ez szerepel: „összekapcsolt”. Végül a (2) bekezdés második mondatában a „közös” és „összekapcsolt” jelzőkhöz társul az „együtt alkotott” kifejezés is.

Mindebből nyelvtani – logikai alapon (lásd: főszabály – kivétel viszony, az általánostól a különös felé haladás) az következik, hogy a „közös” műveknek két típusa van: az (1), illetve a (2) bekezdésben leírtak. A (2) bekezdésben leírt művek is közös művek, ezek az „összekapcsolt közös művek” altípusába tartoznak. Ezen belül van egy al-csoport, az „együtt alkotott összekapcsolt közös mű”.

5. A tartalmi elemzés is azt mutatja, hogy a közös, vagyis a létrehozatalra irányuló egyetlen, közös alkotói szándék eredményeként született műnek két típusa van (és a második típuson belül létezik egy altípus).

Az 5. § (1) bekezdésében leírt közös mű külön-külön fel nem használható műrészekből áll, egységbe forr. Tipikusan, de nem feltétlenül azonos műfajban születik (zene, próza, vers, tudományos közlemény). Előfordulhat az is, hogy a zenét és a szöveget is többen jegyzik – például a mai könnyűzenében. Általában nem azonosítható, hogy szerzői közül ki melyik részletet alkotta. A zenés színpadi művek soha nem esnek ebbe a kategóriába, hiszen ennek kizárásához elég a részek önálló felhasználhatóságának elvi lehetősége.

6. Az 5. § (2) bekezdésében leírt közös művek részei külön-külön is felhasználhatók – „összekapcsolt közös művek”. Ezeknél a műveknél nem az alkotás folyamata együttes, hanem az alkotóknak az egyébként önállóan létező és felhasználható művek alkotói összekapcsolására, és ezúton közös értékesítésre irányuló szándéka közös. Ez arra irányul, hogy már kész művüket (ez készülhetett más célra vagy eleve arra, hogy majd egy közös mű része legyen, akár párhuzamosan is az összekapcsolt mű többi részével) egy más kész műhöz – esetleg utóbb e célból készülő műhöz – egy más műfajú művé kapcsolják össze (például: megzenésített vers). A külön felhasználhatóságból ered, hogy e művek részei külön-külön felhasználását, előadását a szerzők külön-külön engedélyezhetik.
7. Az *összekapcsolt mű alapesetként* a törvény az 5. § (2) bekezdésében az *első mondatban* olyan művekről beszél, amelyeknél a részek általában nem egyszerre készülnek, de ha mégis, akkor párhuzamosan, de nem egymásra tekintettel, nem közös ihlettel. Ilyen a már említett példa, amikor az előzetesen meglévő vers szerzője saját elhatározásból engedélyezi annak megzenésítését. De tipikusan ilyen művek a librettó, dalszöveg és zene összekapcsolásával születő zenés színpadi művek is. Ilyenek a hagyományos könnyűzenei slágerek is.

A (2) bekezdésben a *második mondatban* a törvény meghatároz egy speciális, összekapcsolt közösmű-altípust is: ennél a mű részei *egyszerre, egymásra tekintettel készülnek*. (*Együtt alkotott összekapcsolt közös mű.*) Az ilyen módon való alkotás gyakori a mai könnyűzenében. E művek részei (tehát az összekapcsolás tárgyát képező művek) külön-külön felhasználását, előadását, átdolgozását a szerzők ugyanúgy, mint az alapesetben, külön-külön engedélyezhetik, de a részeket újabb más művel csak az eredeti szerzőtárs hozzájárulásával lehet összekapcsolni.

A közös műveknél sem lehet szem elől téveszteni, hogy szerzőnek csak valamely gondolat sor egyéni kifejezőjét lehet tekinteni.

8. Az összekapcsolt közös mű (akár az altípusba, akár a főtípusba tartozik) *egésze* újabb előadásához, más felhasználásához mindenféle összekapcsolt közös mű esetén minden rész minden szerzője (jogutódja) engedélye szükséges. Jogsértés esetén viszont a mű bármelyik szerzője önállóan is felléphet (ez érvényes általában is minden közös műre).

A mű *egyes részeinek* más közös mű céljára más művel való összekapcsolásához (a szerző halála után: az átdolgozás jogutód általi engedélyezéséhez) csak akkor van szük-

ség minden rész minden szerzője (jogutódja) engedélyére, ha az 5. § (2) bek. 2. mondatban meghatározott, együtt alkotott közös műről van szó.

A mű egységének védelméről

9. Sztj. 9. § (2) bek.: „A szerző személyhez fűződő jogait nem ruházhatja át, azok másként sem szállhatnak át és a szerző nem mondhat le róluk.”

Sztj. 13. §: „A szerző személyhez fűződő jogát sérti művének mindenfajta eltorzítása, megcsonkítása, vagy a mű más olyan megváltoztatása vagy a művel kapcsolatos más olyan visszaélés, amely a szerző becsületére vagy hírnevére sérelmes.

Sztj. 14. § (1) bek.: „A szerző halála után az e törvényben szabályozott személyhez fűződő jog megsértése miatt a védelmi időn (31. §) belül az léphet fel, akit a szerző irodalmi, tudományos vagy művészi hagyatékának gondozásával megbízott – ilyennek hiányában pedig vagy ha a megbízott nem intézkedik, az, aki a szerzői vagyoni jogokat öröklési jogcímen megszerezte.

10. A személyhez fűződő, más személyek jogaival szemben elsőbbséget élvező szerzői jogok egyike a mű sértetlenségéhez való jog. Ez élők között elidegeníthetetlen, a szerző halála után pedig az itt idézett 14. § (1) bekezdésében meghatározott személy gyakorolhatja. Ez az abszolút jog sem érvényesülhet minden feltételtől függetlenül. A mű minden hasznosítása valamilyen gazdasági-műszaki környezetben, annak követelményei szerint történik, s a mű ennek során ritkán maradhat teljesen érintetlen. A felhasználó és esetenként a műpéldány-tulajdonos hasznosítási gyakorlati érdekeit az említett abszolút jog gyakorlásánál ezért – érdekösszeméréssel – szintén figyelembe kell venni.

A 13. § mondatának első része a műbe való közvetlen beavatkozásra, annak módosítására vonatkoztatható (itt a védelem szigorúbb, feltétlen), a második része a közvetett beavatkozásokra, mint például a mű méltatlan környezetbe helyezése jellegével összeférhetetlen előadása (például magasztos zenemű bizonyos reklámkörnyezetben sugárzása), ahol is a védelem a becsület és hírnév sérelmétől függ.

A jogsérelem egyik esetköre a mű eltorzítása, megcsonkítása. Megítélésénél – már csak e szavak nyelvtani értelmezéséből is – nyilvánvaló, hogy csak a mű lényeges vonásait érintő beavatkozás jogsértés. A bírói gyakorlat igazolja, hogy apró formai változtatások nem érik el a szóban forgó jogsértés küszöbét.

Az irodalom és a zene körében az olyan rövidítés, kihagyás, hozzáadás, amely megváltoztatja a műről alkotható összbnyomást, a személyhez fűződő jog sértése lehet. Jogsértő lehet a szó szerinti idézés, ha olyan önkényesen kiragadott részlet, amely az összefüggő részek elhagyása folytán alkalmas a mű lényeges vonásának meghamisítására.

A másik esetcsoport, „a becsületre vagy hírnévre sérelmes megváltoztatás vagy más ilyen visszaélés” mindenekelőtt a mű szellemi változatlanlanságát a mű szövegeinek, formájának tényleges változtatása nélkül sértő esetkörök. Lényegében arról van szó, hogy

az elfogulatlan, átlagos néző, hallgató számára ilyenkor leértékelődik a mű. 2013-ban a szóban forgó törvényhelyen a „visszaélés” szó 2013-ban váltotta fel az eredeti „megcsorbítása” kifejezést. Kérdés, hogy ez milyen változást jelent? A „visszaélés” fogalom szerzői jogunkban körvonalak és minden előzmény nélküli. Az is biztos, hogy a „visszaélés” nyitott, alapjogi fogalom, kérdés, hogy mit jelent a konkrét tényállást magában foglaló szerzői jogi normában.

11. Módosítások gyakran előfordulnak a jogosított felhasználás során is. A felhasználónak a mű változatlanságára is kiható mozgásterét egyrészt a mögöttes Ptk. jóhiszemű, tisztességes szerződéses joggyakorlásra vonatkozó általános szabályai alkotják. Másrészt az Sztj. általában a jogosított felhasználónak is csak „a lényegét nem érintő”, „elengedhetetlen”, „nyilvánvalóan szükséges” változtatásokat engedi, és ezek végrehajtását is elsődlegesen a szerzőnek kell felajánlani (Sztj. 50. §).

A felhasználás engedélyezésének jogáról

12. Az Sztj. 16. § (1) bekezdése szerint „A szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerezhető.”

A 17. § szerint „A mű felhasználásának minősül különösen:

...

c) a nyilvános előadás (24–25. §),

...

f) az átdolgozás (29. §),

...”

13. Az Sztj. 5. § szerinti közös mű *egészére* fennálló jogok tekintetében a szerzők, illetve jogutódjaik csak valamennyien együtt rendelkezhetnek, nem elég tehát a felhasználásról csak egyikükkel szerződést kötni [Sztj. 5. § (1) bek.]. Annak ellenére, hogy a felhasználás engedélyezése csakis együttesen történhet, az Sztj. 5. § (1) bekezdés utolsó fordulata szerint a szerzői jog megsértése ellen a mű bármelyik szerzője önállóan is felléphet. Ez vonatkozik az összekapcsolt művek [Sztj. 5. § (2) bek.] szerzőire is. Az így fellépő szerző az eddigi bírói gyakorlat szerint csak a saját szerzőségének arányában követelhet kártérítést (BH1991. 146.).

A közös mű egészére vonatkozó jogsérelem miatt a személyhez fűződő jogok alapján is önállóan felléphet bármelyik szerző.

14. A részeiben összeolvadó közös mű [Sztj. 5. § (1) bek.] *részeinek* felhasználásához valamennyi műrész szerzőjének a hozzájárulása szükséges. Az *összekapcsolt mű részeire* (az önállóan is felhasználható műrészekre) az Sztj. 5. § (2) bekezdése megállapítja, hogy

azok tekintetében a szerzői jogok önállóan is gyakorolhatók. Így például egy versnek a költő engedélyével való megzenésítésénél nem lehet elzárni a szerzőt attól, hogy saját részét egy újabb vagy nagyobb siker reményében másik, újabb művel összekapcsolja akár azonos műfajban, azonos felhasználási síkon is, feltéve, hogy szerződésben nem biztosított a másik műrész szerzőjének kizárólagosságot. Ha viszont a műrész alkotása a másik részre tekintettel, a közös cél elérésére lényegében *együttesen történt* [Szt. 5. § (2) bek. 2. mondat], a más szerző művével való összekapcsolás károsítaná a közös mű hasznosítását, az eredeti alkotó szövetkezés, szerződés elleni jogsértő eljárásnak minősülne – csak együttes joggyakorlás lehetséges.

Az idézésről

15. Szt. 34. § (1) bek.: „A mű részletét – az átvevő mű jellege és célja által indokolt terjedelemben és az eredetihez híven – a forrás, valamint az ott megjelölt szerző megnevezésével bárki idézheti.”

Az idézésnek mint szabad felhasználásnak tehát többek között feltétele, hogy az az eredeti, kiemelt műrészlettel teljesen azonos legyen.

A védelmi időről

16. Az Szt. szabálya a több szerző, szerzőtárs, társszerző¹ által alkotott közös művek védelmi idejére:

„31. § (1) A szerzői jogok a szerző életében és halálától számított hetven éven át részesülnek védelemben.

(2) A hetvenéves védelmi időt a szerző halálát követő év első napjától, közös művek esetében az utoljára elhunyt szerzőtárs halálát követő év első napjától kell számítani.”

A miniszteri indokolás az 1999. évi LXXVI. tv. 31. § (2) bekezdéséhez: „A szerzőtársak által alkotott mű védelmi idejének szabályozását a törvény 5. §-a tölti ki – megváltozott – tartalommal.”

A 2013-as módosítás miniszteri indokolása: „Egyértelmű, hogy az Szt. 5. § (2) bekezdése alá tartozó esetekben is – ahol az Szt. nem használja a szerzőtársak meghatározást – az Szt. 31. § (2) bekezdése szerint kell számítani a védelmi időt, azaz az Szt. 5. § (1) és (2) bekezdése alá eső esetekben egyaránt az utoljára elhunyt szerző halálát követő hetven évig tart a védelmi idő. A törvény ennek érdekében az Szt. védelmiidő-számítással kapcsolatos 31. § (2) bekezdésében a 'szerzőtársak' kifejezést a 'közös művek' kifejezéssel váltja fel.”

¹ A kifejezés használatát az indokolja, hogy a közös mű olyan időben keletkezhetett, amikor a régi Szt. még használta a társszerző fogalmát.

III. Szakértői válaszok a megkeresés kérdéseire

Az 1. kérdésre: [„Határozza meg a szakértő, hogy az opera Zeneszerző_1) és Szövegíró együttesen alkotott közös művének minősül-e az Szjt. 5. § (2) bekezdés második mondata értelmében!”]

Az a körülmény, hogy az opera szövegekönyvének írója újabb sorokat küldött a Zeneszerző_1)-nek, és ő ebből az opera utolsó soraként egy további sort is beillesztett az opera szövegébe, még nem minősül az opera egésze tekintetében egymásra tekintettel történő együttes alkotásnak, vagyis az Szjt. 5. § (2) bek. második mondata szerinti mű létrejöttének. (L. I. és II. 6. pont.)

A 2. kérdésre: [„Határozza meg a szakértő, hogy a zenemű az opera átdolgozásának minősül-e!”]

Az, hogy a zeneműbe a szerzője több zenei részletet átvett, és e részletek több esetben megváltoztatott formában hangzanak el, egyértelműen igazolja, hogy a zenemű az opera átdolgozása. Az opera szereplőinek átvétele is az átdolgozás egy fajtája. Az átvett részletek megváltoztatása azt is kizárja, hogy itt idézés szabad felhasználás történt volna. (L. 3. és 15. pont.)

A 3. kérdésre: [„Határozza meg a szakértő, hogy a zenemű megalkotásához, illetve átdolgozásához Zeneszerző_2)-nek szükséges lett volna-e engedélyt kérnie Zeneszerző_1) jogutódjától!”]

Igen, Zeneszerző_2)-nek felhasználási (átdolgozási) engedélyt kellett volna kérnie. Az átdolgozás – lásd előző válaszunkat – a mű egyik felhasználási módja; engedélyezése a szerző, illetve jogutódja kizárólagos joga. A zenemű megalkotásához és nyilvánosságra hozatalához a benne lévő átdolgozások miatt 2019. december 31-ig a Zeneszerző_1) jogutódjának engedélye lett volna szükséges. (L. II. 13. és 16. pont.)

A 4. kérdésre: [„Határozza meg a szakértő, hogy a zenemű nyilvános előadásához a helyszínnek szükséges lett volna engedélyt kérnie Zeneszerző_1) jogutódjától!”]

Minthogy az átdolgozott mű felhasználásához (például előadásához) az eredeti mű védettségének fennálltáig az eredeti szerző, illetve jogutódja és az átdolgozó, illetve jogutódja engedélye is szükséges (lásd II.3. pont utolsó bek.), a válasz igenlő. A zenemű nyilvános előadásához a helyszínnek szükséges lett volna engedélyt kérnie Zeneszerző_1) jogutódjától.

Az 5. kérdésre: [„Határozza meg a szakértő, hogy a zenemű sérti-e az operával kapcsolatos, a mű integritásához fűződő jogokat az Szjt. 13. §-a értelmében!”]

A zenemű elsősorban az átdolgozás engedélyezéséhez fűződő vagyoni jogot sérti (l. az előző válaszokat). Azok az eredetihez hű, illetve esetenként módosított idézetek, amelyek a zeneműben az operából szerepelnek, nem változtatják meg az operáról alkotható összbenyomást, nem tekinthetők a mű eltorzításának, megcsonkításának. Nem beszélhetünk arról sem, hogy

ugyanezek az átvételek olyan visszaélések lennének, amelyekkel sérülne az eredeti opera szel-lemisége.

Megjegyezzük, bár erre nem volt kérdés, hogy viszont a mű integritásához fűződő jog sérelme megeshetett az opera előadásával. Ez ugyanis nem vitásan annak egy része, a pro-lógus nélkül történt. Lehetne azzal érvelni, hogy ez a módosítás az egyébként jogosított előadás során egyrészt szükségszerű volt, mivel előtte egy más műben elhangzott a pro-lógus szövege, továbbá hogy ez a kihagyás a mű lényegtelen vonásának mellőzése. Ezzel szemben áll, hogy az estén elhangzott előző mű is jogsértő volt és az a helyszín megrendelésére és bemutatójaként hangzott el. A saját felróható magatartására nem hivatkozhat mentségül a helyszín. Továbbá a megkereső által 5. sz. alatt csatolt zenei magánszakvélemény szerint „a szöveg elhangzása a mű eredeti elképzelése szerint annak szerves része”, így az a mű lé-nyeges része. Így a pro-lógus nélküli előadással a helyszín megsértette az operához fűződő integritási jogokat – *hacsak a helyszínnek nem volt engedélye a Zeneszerző_1)-től vagy jog-utódjától az ily módon való előadáshoz.*

Dr. Gyertyánfy Péter egyesszakértő

Összeállította: Barsvári Tímea